

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیاست بین الملل

مؤلف:

دکتر طاهره ابراهیمی فر (پیام آرا)

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

۱۳۸۸

سرشناسه	ابراهیمی فر، طاهره
عنوان و نام پدیدآور	سیاست بین الملل / مولف طاهره ابراهیمی فر
مشخصات نشر	تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی ۱۳۸۷
مشخصات ظاهری	۳۸۶ ص.
شابک	978-964-2940-82-0
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	سیاست جهانی
موضوع	روابط بین الملل
موضوع	اقتصاد بین الملل
شناسه افزوده	سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی
رده بندی کنگره	۱۳۸۷ س۹ الف۳/د۳۱
رده بندی دیویی	۳۲۰/۳
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۲۵۳۷۴

سیاست بین الملل

مؤلف: دکتر طاهره ابراهیمی فر

ویراستار ادبی: فریبرز فریبرز

ناشر: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

چاپ: اول - ۱۳۸۸

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۴۰-۸۲-۰

حق چاپ و نشر محفوظ است.

سازمان انتشارات

نشانی سازمان انتشارات: تهران- خیابان انقلاب اسلامی- خیابان فخررازی- خیابان شهدای ژاندارمری- پلاک ۷۲ تلفن: ۶۶۹۵۲۹۴۸

مواکز پخش:

۱- تهران- خیابان انقلاب- بین وصال و قدس- نیش خیابان اسکو- پلاک ۲/۴- فروشگاه سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی- تلفن: ۶۶۴۸۷۶۲۵

۲- تهران- خیابان انقلاب- بین فلسطین و چهارراه ولعصر- جنب مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران- تلفن: ۶۶۴۸۷۶۲۶

پست الکترونیکی: info@isba.ir

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.isba.ir

پیشگفتار

تدریس درس "سیاست بین الملل" در دانشگاه در چند سال گذشته و نبود یک منبع کامل و جامع در این زمینه که بتواند مسائل مختلف سیاست بین الملل را تا عصر حاضر در بر بگیرد، انگیزه‌ای را فراهم آورد تا با در نظر گرفتن سرفصل مصوب دانشگاه و با بهره‌گیری از تجارب تدریس به دانشجویان در کلاس، به جمع‌آوری مطالب و تدوین این اثر مبادرت کنم. انتظار دارم دانشجویان گرامی و پژوهشگران صاحب‌نظر، از بذل هرگونه راهنمایی و ارشاد به نویسنده، دریغ ننمایند.

این کتاب جنبه چند سطحی دارد و چند مسئله را به منظور تشریح سیاست بین الملل، در بر می‌گیرد. یک جنبه چند سطحی و چند مسئله‌ای نه تنها مفید است، بلکه به ثبات و تغییر در هزاره جدید توجه می‌کند. علاوه بر این، از پرداختن به پدیده‌های زودگذر که اهمیت دراز مدت آنها کاهش یافته، اجتناب می‌کند. در عوض، جنبه هویت رفتارهایی را جستجو می‌کند که در الگوهای عمومی جهانی، با هم مرتبط هستند. بنابراین این کتاب سعی دارد که ماهیت سیاست بین الملل را از منظر وسیع‌تر و پایدارتر، مورد مطالعه قرار دهد.

در اینجا جا دارد که سیاست و قدرتدانی خود را از کسانی که در این کار سهم به سزایی داشتند، ابراز نمایم. ابتدا، خدا را سپاس می‌گویم که قدرت نگارش را به من عطا کرد و توفیق خدمت را در پیشه معلمی به من ارزانی داشت. از پدر و مادر عزیزم، که اینک در دنیای ملکوتی به سر می‌برند، سپاس بیکران دارم که راه خوب زندگی و تحصیل را به من آموختند. قدرتدان همسر خوب و همیشه یاورم دکتر جهانگیر پیام‌آرا هستم که آرامش زندگی و فعالیتهای پژوهشی‌ام از حمایت‌های معنوی و والای اوست؛ و در آخر، دعاگوی فرزندان صبورم آلاله و آریا می‌باشم که با متانت و همکاریهای خوب خود، مرا در این کاریاری کردند. خصوصاً همکاریهای همه جانبه دخترم در این کتاب، تشکر ویژه‌ای را می‌طلبد.

دکتر طاهره ابراهیمی فر

تهران - آذر ماه ۱۳۸۷

مقدمه:

سیاست بین الملل، بعنوان یک رشته دانشگاهی، نویدی بود که به طور اساسی در قرن بیستم به علاقه مندان علم سیاست داده شد. ویژگی مهم آن به دلیل جذابیتش برای دانشجویان و سیاستمداران و کاربرد پیچیده اش برای بقا و شکوفایی بشر می باشد. مسائلی همچون امنیت و آسایش، نظم و عدالت، جنگ و صلح، نگرانیهای اصلی آنها را تشکیل می دهد که در این زمینه فعالیت می کنند. اگرچه این مسائل همیشه برای بشر مهم بوده است، اما مبادرت به ایجاد این مطالعه به نام سیاست بین الملل، به عنوان یک رشته دانشگاهی، به طور عمده، حاصل قرن بیستم بوده است. رشد فزاینده دانش و آگاهی در قرن گذشته به اینکه حوادث بین المللی، چه تأثیر مهمی در همه سطوح زندگی سیاسی داشته، باعث بسط و گوناگونی این رشته شده است.

اینک که به قرن بیست و یکم وارد شده ایم، تجزیه و تحلیل سیاست جهان، یکی از زمینه‌های گسترده مطالعه در آموزش عالی شده و با شمار فزاینده مردمی همراه گردیده است که خواستار توسعه شناخت بیشتر از آنچه در سیاست جهان در حال رخ دادن است می باشند. هیچ ناظری در رشته ای این چنین مشحون از پیچیدگیها و نتایج تاریخی نمی تواند در تحلیل خود، گرایش معینی را منعکس نکند. حتی عینی‌ترین دانش پژوه، تا حدی زندانی تجارب خویش، ارزشهای حاکم بر جامعه خود و قالبهای ذهنی است که ملت و محیطش را فرا گرفته است. تحلیلی که یک تحلیل‌گر ایرانی و یا ویتنامی از سیاست بین الملل ارائه می‌دهد، ممکن است بسیار متفاوت از تحلیلی باشد که یک نویسنده جهان غرب ارائه می دهد. بنابر این نمی توانیم از برخی تعبیرهای ناشی از دیدگاههای فرهنگی اجتناب ورزیم. برخی از تحلیلهای متداول سیاست بین الملل، توجه بیش از اندازه به مسائل اساساً ملی را منعکس می کنند. این مسئله مربوط به نویسندگانی می شود که مسائل و اختلافات مربوط به کشورهای خود را به عنوان مهمترین مسائل در جهان تلقی می کنند.

ارمغان اواخر قرن بیستم این بود که جهان، به "دهکده جهانی" تبدیل شد. پدیده جهانی شدن، مفهوم سیاست و ماهیت رابطه سیاسی را به طور کامل تغییر داد. نگرش سنتی سیاست، دولت‌گرا بود. دولت به عنوان نقش آفرین اصلی سیاسی تلقی می‌شد و مرکز توجه، فعالیت دولت بود. بدین ترتیب، یک تفاوت بارز بین سیاست داخلی و سیاست خارجی؛ سیاستی که بین آن ملت و آنچه که بیرون از مرزهای آن اتفاق می‌افتاد وجود داشت. در حقیقت، سیاست خارجی، عنوان یک موضوع جدید روابط بین‌المللی شد. به هر حال، جهانی شدن، تفاوت بین سیاست داخلی و خارجی را ضعیف کرده و احتمالاً از بین برده است و به دنبال آن، باعث به وجود آمدن یک جامعه جهانی شده است. اگر چه دولتها هنوز هم نقش آفرینی عمده‌ای در سطوح جهانی دارند، اما تأثیر رو به رشد مجامع فراملیتی و گروههای فراملی و سازمانها، غیر قابل انکار است

بنابراین قرن بیستم، شاهد ظهور سیاست جهانی بود؛ از این لحاظ که نمونه‌های اختلاف و همکاری بین دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی در سرتاسر جهان گسترده شدند. این موضوع، در سیاست جهانی، در جنگ جهانی اول (۱۸-۱۹۱۴)، جنگ جهانی دوم (۴۵-۱۹۴۳) و جنگ سرد مشاهده شد. با به پایان رسیدن قرن بیستم، این عقیده وجود داشت که عوامل مؤثر در زندگی سیاسی، تغییر کرده‌اند و تفاوت سنتی قلمرو سیاست داخلی و بین‌المللی، مورد سؤال قرار گرفت. از این تغییرات پیچیده و چند جانبه، به عنوان جهانی شدن تعبیر می‌شود.

ظهور وابستگی جهانی، نتیجه پیشرفت‌ها و مراحل گوناگون بوده است. در مرحله اول، یکی از نتایج رقابت ابرقدرت‌ها بود که به عنوان دوره جنگ سرد شناخته شده است. جنگ‌های جهانی قرن بیستم، درگیری‌های استکباری بین قدرت‌های جویای تسلط در نظام جهانی بودند. به هر حال تواناییها و منابع ابرقدرت‌ها بعد از ۱۹۴۵ (ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی سابق)، آن قدر عظیم و بزرگ بود که آنها قادر بودند نفوذشان را در هر منطقه‌ای از جهان گسترش بدهند. ثانیاً گسترش تجارت بین‌المللی و ویژگی فراملی سازمان‌های تجاری جدید، باعث به وجود آمدن اقتصاد جهانی شدند. از آن جایی که اهمیت اقتصادهای ملی نزول کرده است، اقتصاد جهان، به وسیله رقابت بین گروه‌های تجاری منطقه‌ای توصیف می‌شود. ثالثاً، پیشرفت‌های تکنولوژی، باعث تشدید پدیده جهانی‌سازی شده است. تکنولوژی، شامل حوزه‌های مختلف از پیشرفت سلاح‌های هسته‌ای و ظهور مسائل آلودگی جهانی مثل باران اسیدی و از بین رفتن لایه ازن تا خطوط تلفن بین‌المللی، تلویزیون‌های ماهواره‌ای و اینترنت می‌شود. رابعاً جهانی شدن، یک بعد مهم سیاسی - ایدئولوژی دارد. یک جنبه از این بُعد، گسترش اهمیت سیاسی حزب لیبرال غرب، که فوکویاما (۱۹۹۲) از آن به عنوان پیروزی جهانی دموکراسی لیبرال یاد می‌کند بوده است. اما آیا می‌توانیم جهانی شدن را به رشد اسلام به عنوان یک مذهب سیاسی فراملی و به علاقه رو به رشد به فلسفه‌ها و عقاید ایدئولوژیکی نسبت دهیم. نظام بین‌الملل، نیازمند درک این پیچیدگی و مواجه شدن با آن است. توانایی انسان در طرح یک آینده بهتر، به توانایی‌هایش در بررسی عقاید پیچیده وابسته است تا خودش را از کنترل فلج‌کننده گذشته آزاد کند و تفکر پرسش‌گرایانه درباره رویکردهای رقیب در روابط بین‌الملل را توسعه دهد.

در سال‌های آینده، شاهد تغییر و تحولات جهانی خواهیم بود که همزمان با رشد چالش‌های ژئوپلیتیکی در جهان است. این امر منجر به رویدادهای کلیدی در جهان خواهد شد که پیش‌بینی آن در سایه سرعت فزاینده تغییر و تحولات، بسیار دشوار می‌باشد. به احتمال زیاد، دنیا در دو دهه آینده، شاهد رویدادهای مهمی در جهان خواهد بود.

فهرست مطالب

فصل اول: تجزیه و تحلیل سیاست بین الملل.....	۱۹
تعریف سیاست.....	۱۹
مفهوم و ماهیت سیاست بین الملل.....	۲۲
تعریف سیاست بین الملل.....	۲۳
مطالعه سیاست بین الملل.....	۲۵
سیاست ملی و سیاست بین الملل.....	۲۶
- وجوه مشترک سیاست بین الملل و سیاست ملی.....	۲۶
- وجوه افتراق سیاست بین الملل و سیاست ملی.....	۲۷
سیاست بین الملل و روابط بین الملل.....	۲۷
- وجوه افتراق سیاست بین الملل و روابط بین الملل.....	۲۸
- وجوه مشترک سیاست بین الملل و روابط بین الملل.....	۲۸
۱- نظام دولتی.....	۲۸
۲- منافع ملی.....	۲۹
۳- قدرت ملی.....	۲۹
۴- سیاست خارجی.....	۲۹
۵- ابزارهای سیاست بین الملل.....	۲۹
۶- ناسیونالیسم ، امپریالیسم و استعمار.....	۳۰
۷- کنترل روابط بین الملل.....	۳۰
۸- ابعاد جدید.....	۳۰
سیاست بین الملل به عنوان یک علم.....	۳۰
زبان در سیاست.....	۳۲
سیاست و ریاضیات.....	۳۴
سیاستهای وابستگی متقابل.....	۳۵
تحولات سیاست بین الملل.....	۳۷
تغییر مطالعات سیاست بین الملل.....	۳۸
منابع فصل اول.....	۴۲

۴۳	فصل دوم: سطوح تحلیل در روابط بین الملل
۴۳	روشهای مطالعه سیاست بین الملل
۴۴	روش تاریخی
۴۵	روش فلسفی
۴۵	الف: رویکرد واقعگرایی
۴۶	ب: رویکرد آرمانگرایی
۴۶	ج: رویکرد گزینشی
۴۷	روش سیستمی
۴۷	الف: سیستم توازن قوا
۴۸	ب: نظریه توازن
۴۸	۱- توازن عمومی
۴۸	۲- توازن قانونی
۴۸	ج: نظام دوقطبی
۴۹	د: نظام جهانی
۴۹	ه: نظام شش گانه مورتون کاپلان
۵۲	روش برداشت علمی
۵۳	الف: رویکرد رفتاری
۵۳	ب: نظریه بازی
۵۴	۱- بازی با حاصل جمع صفر
۵۴	۲- بازی با حاصل جمع ثابت
۵۴	۳- بازی با حاصل جمع غیر صفر
۵۵	ج: نظریه چانه زنی
۵۵	د: نظریه تصمیم گیری
۵۶	سطوح تحلیل سیاست جهان
۵۸	۱- سطح فردی تحلیل
۵۸	۲- سطح دولتی تحلیل
۵۸	۳- سطح جهانی تحلیل
۵۹	منابع فصل دوم
۶۱	فصل سوم: نظریه های رایج در روابط بین الملل
۶۲	واقع گرایی
۶۶	کاربرد واقع گرایی

۶۷	محدودیت‌های واقع‌گرایی.....
۶۸	انواع واقع‌گرایی.....
۶۸	- رئالیسم ساختاری.....
۷۱	نئولیبرالیسم در مقابل نئورئالیسم.....
۷۴	- کثرت‌گرایی.....
۷۶	- ساختارگرایی.....
۷۸	سازنده‌گرایی.....
۷۹	- سازنده‌گرایی اجتماعی.....
۸۴	پست‌مدرنیسم.....
۸۵	نظریهٔ فمینیسم.....
۸۷	دوره‌های فمینیسم.....
۸۸	انواع فمینیسم.....
۸۸	- فمینیسم جدایی‌خواه.....
۸۹	- فمینیسم سیاه.....
۸۹	- فمینیسم جهان‌سومی.....
۸۹	- فمینیسم سوسیالیستی.....
۸۹	- فمینیسم آنارشیک.....
۸۹	- فمینیسم اکولوژیک.....
۹۱	منابع فصل سوم.....

فصل چهارم: سیر تحول در نظام بین‌الملل..... ۹۳

۹۷	سیاست جهان در قرن بیستم.....
۹۷	قرن بیستم.....
۹۹	جنگ جهانی اول.....
۹۹	عوامل وقوع جنگ جهانی اول.....
۱۰۱	کنفرانس صلح.....
۱۰۱	- مرزهای سیاسی.....
۱۰۲	- معاهدات کاهش تسلیحات.....
۱۰۲	- خلع سلاح آلمان.....
۱۰۲	- تشکیل جامعهٔ ملل.....
۱۰۳	- رسیدگی به وضعیت آلمان.....

- ۱۰۳..... شکل گیری قوانین جدید بین المللی
- ۱۰۴..... نتایج کنفرانس صلح ورسای
- ۱۰۵..... عصر دیکتاتورها: ۱۹۲۰-۱۹۳۳
- ۱۰۶..... مسلح ساختن آلمان
- ۱۰۷..... توسعه طلبی آلمان
- ۱۰۸..... نتیجه جنگ جهانی اول
- ۱۰۹..... جنگ جهانی دوم
- ۱۰۹..... آغاز جنگ جهانی دوم
- ۱۱۰..... معاهده ریمن تروپ-مولوتف
- ۱۱۰..... ویژگیهای جنگ جهانی دوم
- ۱۱۱..... جبهه‌های جنگ جهانی دوم
- ۱۱۱..... - جبهه اروپا
- ۱۱۳..... - حمله به غرب
- ۱۱۴..... - حمله به شرق
- ۱۱۶..... - جنگ در اقیانوس آرام: ۱۹۴۱-۱۹۴۵
- ۱۱۷..... نتایج جنگ جهانی دوم
- ۱۱۸..... جنگ سرد
- ۱۲۰..... - دیدگاه رسمی ارتدکس
- ۱۲۰..... - دیدگاه تجدید نظرطلبانه
- ۱۲۰..... - دیدگاه پسا تجدید نظرطلبانه
- ۱۲۲..... آغاز جنگ سرد: ۱۹۴۷-۱۹۵۳
- ۱۲۲..... مسائل مهم دوران جنگ سرد
- ۱۲۳..... جنگ کره: ۱۹۵۰-۱۹۵۳
- ۱۲۵..... جنگ ویتنام: ۱۹۵۹-۱۹۷۵
- ۱۲۶..... از تضاد تا تنش زدایی: ۱۹۶۲-۱۹۷۹
- ۱۲۷..... جنگ سرد دوم: ۱۹۷۹-۱۹۸۵
- ۱۲۸..... دلایل جنگ سرد
- ۱۲۸..... دلایل اولیه جنگ سرد
- ۱۳۱..... دلایل کلی جنگ سرد
- ۱۳۲..... نتایج جنگ سرد: صلح سرد
- ۱۳۴..... منابع فصل چهارم

۱۳۷	فصل پنجم: مناقشات بین المللی و سطوح جنگاوری
۱۳۸	جنگ به عنوان ابزار سیاست بین الملل
۱۳۹	جنگ چیست؟
۱۴۰	دلایل جنگ
۱۴۰	۱- دلایل بیولوژیکی
۱۴۲	۲- دلایل روان شناختی
۱۴۲	۳- دلایل اقتصادی
۱۴۲	۴- دلایل فرهنگی - ایدئولوژیکی
۱۴۳	۵- دلایل سیاسی
۱۴۴	انواع جنگ
۱۴۴	۱- جنگ تمام عیار
۱۴۴	۲- جنگ نامحدود هسته ای
۱۴۵	۳- جنگ محدود هسته ای
۱۴۵	۴- جنگ محدود
۱۴۵	۵- جنگ پیشدستانه
۱۴۵	۶- جنگ پیشگیرانه
۱۴۶	۷- جنگ چریکی
۱۴۷	موافقان و مخالفان جنگ
۱۴۷	- موافقان جنگ
۱۴۸	- مخالفان جنگ
۱۴۹	جنگ داخلی
۱۴۹	ویژگیهای جنگ داخلی
۱۵۰	علل جنگهای داخلی
۱۵۰	- شورش داخلی داخلی ناشی از محرومیت
۱۵۰	- شورشهای جدایی طلبانه
۱۵۱	- ملی گرایی
۱۵۱	- اختلاف نژادپرستانه
۱۵۱	- دولتهای شکست خورده
۱۵۲	- منافع اقتصادی
۱۵۳	معاهدات و پیمان نامه ها
۱۵۷	منابع فصل پنجم

۱۵۹	فصل ششم: قدرت و تسلیحات: شیوه های همکاری در نظام بین الملل
۱۶۰	قدرت
۱۶۳	موازنه قدرت
۱۶۸	توازن قوا و تسلیحات
۱۶۸	تسلیحات در سیاست بین الملل
۱۷۲	خلع سلاح و کنترل جنگ افزارها
۱۷۴	جنبه های اقتصادی تسلیحات
۱۷۵	جنبه های اخلاقی تسلیحات
۱۷۶	بازدارندگی هسته ای
۱۷۸	تسلیحات کشتار جمعی
۱۸۳	روند گسترش تسلیحات
۱۸۵	ارتباط هزینه های نظامی با رشد اجتماعی و اقتصادی
۱۸۶	موافقتنامه های دوجانبه و چندجانبه کنترل تسلیحات
۱۸۷	۱- معاهده منع آزمایش محدود تسلیحات هسته ای
۱۸۷	۲- معاهده منع تکثیر تسلیحات هسته ای
۱۸۷	۳- سالت
۱۸۸	۴- کنوانسیون تسلیحات بیولوژیکی
۱۸۸	۵- کاهش نیروی دوجانبه و متوازن
۱۸۸	۶- کنفرانس خلع سلاح
۱۸۸	۷- معاهده سالت
۱۸۸	۸- رژیم کنترل تکنولوژی موشکی
۱۸۸	۹- معاهده قوای هسته ای میان برد
۱۹۰	۱۰- نیروهای قراردادی اروپا
۱۹۰	۱۱- معاهده کاهش تسلیحات استراتژیکی
۱۹۰	۱۲- فهرست تسلیحات قراردادی ملل متحد
۱۹۰	۱۳- معاهده کاهش تسلیحات استراتژیک
۱۹۱	۱۴- سازمان امنیت و همکاری اروپا
۱۹۱	۱۵- معاهده منع جامع آزمایش هسته ای
۱۹۲	۱۶- کنوانسیون بین المللی لغو معاهدات تروریسم بین المللی
۱۹۲	تجارت جهانی سلاحهای متعارف
۱۹۶	مدیریت منازعات
۱۹۹	منابع فصل ششم

فصل هفتم: بررسی سیاست خارجی در سیاست بین الملل.....	۲۰۱
سیاست خارجی چیست؟.....	۲۰۱
سیاست خارجی و داخلی.....	۲۰۲
هدفهای سیاست خارجی.....	۲۰۳
متغیرهای تأثیر گذار بر سیاست خارجی.....	۲۰۴
- متغیرهای فردی.....	۲۰۴
- متغیرهای نقش.....	۲۰۴
- متغیرهای اداری.....	۲۰۵
- متغیرهای ملی.....	۲۰۶
- متغیرهای نظام.....	۲۰۷
عوامل تعیین کننده در سیاست خارجی.....	۲۰۹
۱- دیپلماسی.....	۲۰۹
- مفهوم دیپلماسی.....	۲۱۰
- دیپلماسی و سیاست خارجی.....	۲۱۱
- کارکردهای دیپلماتیک.....	۲۱۲
الف: نمایندگی.....	۲۱۲
ب : گزارش.....	۲۱۳
ج : مذاکره.....	۲۱۳
د : ارتقاء و حفظ منافع ملی.....	۲۱۴
- علل کاهش اهمیت دیپلماسی.....	۲۱۴
الف: ارتباطات.....	۲۱۴
ب : دیپلماسی باز.....	۲۱۵
ج : دیپلماسی شخصی.....	۲۱۵
د : صحنه بین الملل معاصر.....	۲۱۶
۲- نمایش قدرت نظامی.....	۲۱۶
۳- شهرت و تبلیغات.....	۲۱۷
۴- موازنه قوا.....	۲۱۷
۵- امنیت دسته جمعی.....	۲۱۸
- امنیت دسته جمعی و دفاع دسته جمعی.....	۲۱۹
- امنیت دسته جمعی و منشور سازمان ملل.....	۲۲۰
۶- قوانین بین المللی.....	۲۲۲

۲۲۳	۷- سازمانهای بین المللی
۲۲۴	شرایط موفقیت سیاست خارجی
۲۲۵	مدیریت اجرایی سیاسی
۲۲۶	نقش قوه مجریه
۲۲۷	رئیس حکومت
۲۲۷	عملکرد مدیریت سیاسی - اجرایی
۲۲۹	مدیریت بحران
۲۳۱	مشروعیت سیاسی
۲۳۴	منابع فصل هفتم
۲۳۵	فصل هشتم: انگیزه های رفتار بین المللی کشورها - امپریالیسم و استعمار
۲۳۶	تعریف امپریالیسم
۲۳۷	ویژگیهای امپریالیسم
۲۳۹	روشهای امپریالیسم
۲۳۹	۱- امپریالیسم نظامی
۲۴۰	۲- امپریالیسم اقتصادی
۲۴۰	۳- امپریالیسم فرهنگی
۲۴۱	استعمار
۲۴۱	تفاوت امپریالیسم با استعمار
۲۴۲	محرکهای امپریالیسم و استعمار
۲۴۲	۱- ناسیونالیسم
۲۴۲	۲- افزایش وجهه ملی و قدرت ملی
۲۴۲	۳- دفاع ملی
۲۴۲	۴- تعدیل موازنه قدرت
۲۴۴	۵- منافع اقتصادی
۲۴۴	۶- جمعیت مازاد
۲۴۴	۷- دلایل فرهنگی و انسان دوستانه
۲۴۵	نظریه های اقتصادی امپریالیسم
۲۴۵	۱- نظریه مارکسیستی
۲۴۵	۲- نظریه لیبرال
۲۴۶	۳- نظریه شیطان

۲۴۶	انتقادات نظریه اقتصادی امپریالیسم
۲۴۷	موافقان و مخالفان امپریالیسم
۲۴۷	الف: نگرش خوشبینانه
۲۴۸	ب: نگرش بدبینانه
۲۵۰	امپریالیسم جدید و استعمار جدید
۲۵۱	۱- استعمار سیاسی
۲۵۱	۲- وابستگی اقتصادی
۲۵۲	۳- اعمار
۲۵۲	آینده امپریالیسم
۲۵۴	منابع فصل هشتم
۲۵۵	فصل نهم: اندرکنشهای میان کشورها
۲۵۵	جهان شمال- جهان جنوب
۲۵۶	تقسیم بندی شمال- جنوب
۲۵۸	وجوه تمایز جهان شمال- جهان جنوب
۲۵۸	۱- تضاد و اختلاف
۲۵۸	۲- دموکراسی
۲۵۹	۳- فتاوری
۲۵۹	۴- ارتباطات
۲۵۹	۵- رشد اقتصادی
۲۵۹	۶- رشد جمعیت
۲۶۰	۷- سطح بهداشت
۲۶۱	بسیج اجتماعی و تجددگرایی
۲۶۱	الف: موانع مدرنیته
۲۶۲	ب: مزیت‌های مدرنیته
۲۶۳	نابرابریهای جهان شمال و جهان جنوب
۲۶۵	مهاجرت و پناهندگی
۲۶۵	انواع مهاجرت
۲۶۵	الف: مهاجرت اجباری
۲۶۵	ب: مهاجرت اختیاری
۲۶۶	۱- مهاجرت ثابت

۲۶۶	۲- مهاجرت موقت
۲۶۶	۳- مهاجرت غیرقانونی
۲۶۷	رشد جمعیت و امنیت جهانی غذا
۲۶۸	- امنیت جهانی غذا
۲۷۰	تأثیر جهانی شدن بر جهان شمال و جهان جنوب
۲۷۲	منابع فصل نهم
۲۷۵	فصل دهم: رهیافت تصمیم گیری در سیاست بین الملل
۲۷۶	مشخصات تصمیمات سیاسی
۲۷۷	فرایند تصمیم گیری
۲۷۸	تصمیم گیری قضایی
۲۷۸	مجموعه پیامدها
۲۷۹	تصمیمهای بی اساس
۲۸۰	مدلهای تصمیم گیری
۲۸۱	۱- مدل بازیگر خردمند
۲۸۲	۲- مدل فرایند سازمانی
۲۸۳	۳- مدل سیاست بروکراتیک
۲۸۵	ویژگیهای سیاست بروکراتیک
۲۸۷	تصمیم گیری در بحران
۲۹	تصمیم گیری و بازیگر اصلی
۲۹۰	الف: تصمیمات برنامه ای
۲۹۰	ب: تصمیمات بحرانی
۲۹۱	ج: تصمیمات تاکتیکی
۲۹۳	نقش رهبران در تصمیم گیری
۲۹۵	واکنش رهبران به موقعیت های مشابه
۲۹۷	منابع فصل دهم
۲۹۹	فصل یازدهم: بازیگران غیر دولتی
۳۰۰	سازمانهای غیر دولتی
۳۰۰	- تعریف سازمانهای غیردولتی
۳۰۱	- تاریخچه سازمانهای غیردولتی
۳۰۳	- نقش سازمانهای غیردولتی

- ۳۰۴ افزایش نقش سازمانهای غیردولتی در ارگانهای بین المللی
- ۳۰۵ روابط سازمانهای خصوصی با شورای امنیت
- ۳۰۶ تشکلهای غیردولتی در ایران
- ۳۰۷ سابقه تشکلهای غیردولتی در ایران
- ۳۰۷ شرکتهای چندملیتی
- ۳۰۸ موافقان شرکتهای چندملیتی
- ۳۰۹ مخالفان شرکتهای چندملیتی
- ۳۱۱ نقش شرکتهای چندملیتی
- ۳۱۲ نکات مثبت
- ۳۱۳ نکات منفی
- ۳۱۴ منابع فصل یازدهم

فصل دوازدهم: رژیمهای بین المللی

- ۳۱۵ ۳۱۵ خصوصیات رژیمها
- ۳۱۵ ایستاری بودن
- ۳۱۵ تأثیر شکلی و ماهوی
- ۳۱۶ بقا و دگرگونی
- ۳۱۶ دولت‌های ملی
- ۳۱۶ اشکال مختلف
- ۳۱۶ تعریف رژیمهای بین المللی
- ۳۱۸ آثار رژیمهای بین المللی
- ۳۲۰ دورنمای رژیمهای بین المللی
- ۳۲۱ سازمانهای بین المللی
- ۳۲۴ منابع فصل دوازدهم

فصل سیزدهم: تحولات نظام بین الملل در عصر جهانی شدن

- ۳۲۵ جهانی شدن چیست؟
- ۳۲۶ جهانی شدن و فاصله مکانی
- ۳۲۸ روند جهانی شدن
- ۳۳۰ جهانی شدن و حاکمیت اقتصادی
- ۳۳۱ جهانی شدن اقتصاد
- ۳۳۱ ۱- همگرایی مالی جهانی

۳۳۲	۲- اقتصاد جهانی خدمات
۳۳۳	۳- شبکه مخابراتی
۳۳۴	اثرات جهانی شدن
۳۳۵	فلسفه قدیمی تجارت
۳۳۹	جامعه مدنی جهانی
۳۴۱	تأثیر جامعه مدنی جهانی بر سیاست
۳۴۴	نگرش متفاوت نسبت به جهانی شدن
۳۴۵	مزیتها و محدودیتهای جهانی شدن
۳۴۶	الف: محدودیتهای جهانی شدن
۳۵۰	ب: مزیتهای جهانی شدن
۳۵۲	منابع فصل سیزدهم
۳۵۳	فصل چهاردهم: آینده سیاست جهان
۳۵۳	ویژگیهای نظام تک قطبی
۳۵۴	- مقایسه کمی
۳۵۵	- مقایسه کیفی
۳۵۸	مزیتهای نظام تک قطبی
۳۵۸	الف: صلح آمیز بودن
۳۵۸	۱- تئوری هژمونی
۳۵۹	۲- تفاوت بین صلح آمیز بودن و با دوام بودن
۳۶۰	۳- مفقود شدن تعارض
۳۶۱	ب: پایداری (با دوام بودن)
۳۶۲	ویژگیهای جهان چند قطبی
۳۶۴	آینده جهان
۳۶۷	منابع فصل چهاردهم
۳۶۹	فصل پانزدهم: نتیجه گیری
۳۷۷	منابع